

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩι ΑΓΙΩι ΠΑΣΧΑ

Αριθμ. Πρωτ. 279

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί εὐλογημένα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Φθάσαντες ἐν νηστεία, προσευχῇ καί κατανύξει τὴν λαμπροφόρον καί πανέορ-τον ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Πάσχα, ὑμνοῦμεν καί δοξάζομεν τὴν κοσμοσωτήριον Ἔγερσιν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία σηματοδοτεῖ τὴν περιφανῆ νίκην τῆς ζωῆς ἐπὶ τοῦ θανάτου, καινοποιεῖ τὴν κτίσιν πᾶσαν καί διανοίγει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ὁδὸν τῆς θεώσεως κατὰ χάριν. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διασώζει τὴν πασχάλιον ἐμπειρίαν εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν, εἰς τοὺς ἄθλους τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύρων τῆς πίστεως, εἰς τὴν ἐσχατολογικὴν ὁρμὴν τοῦ μοναχισμοῦ, εἰς τὴν ἐξαγγελίαν τοῦ Εὐαγγελίου «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς», εἰς τὴν θεολογίαν καί τὴν δοξολογικὴν τέχνην, εἰς τὴν καλὴν μαρτυρίαν τῶν πιστῶν ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλληλεγγύης, εἰς τὴν ἀμετακίνητον βεβαιότητα ὅτι τό κακόν δέν ἔχει τὸν τελευταῖον λόγον ἐν τῇ ἰστορίᾳ.

Ἡ Ανάστασις τοῦ Κυρίου βιοῦται ὡς χριστοδώρητος ἐλευθερία, ἡ ὁποία ἐμπνέει, τροφοδοτεῖ καί ἐνισχύει τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν δι' «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα»¹, ὑπενθυμίζουσα εἰς πάντας ἡμᾶς ὅτι ἡ πορεία πρὸς τὴν Ανάστασιν εἶναι ἀδιαρρήκτως συνδεδεμένη μὲ τὸν Σταυρόν. Ἡ σταυροαναστάσιμος εὐφροσύνη ἔσωζε τὸν λαόν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ταυτίσεις μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου, καί ἐν ταυτῶ τὸν προεφύλαττεν ἀπὸ τὴν ἄγονον κλειστότητα καί μίαν πνευματικότητα ἄνευ δυναμισμού καί ἐλπιδοφόρου πνοῆς. Ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν, ἐν Χριστῷ σταυρωθέντι καί ἀναστάντι δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, ἀκυρώνει καί σήμερον ὅλα τὰ ἀνοίκεια ἀφηγήματα περὶ τοῦ χριστιανικοῦ ἥθους ὡς «ἠθικῆς τῶν ἀδυνάτων», τῆς δῆθεν ἐκπροσωπομένης ὑπὸ τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς συγχωρητικότητος, τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης, τοῦ

¹ Φιλίπ. δ' 8.

ἀσκητισμοῦ, τοῦ Κυριακοῦ «ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ»² καὶ ἄλλων ἀρχῶν καὶ στάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ταυτότητός μας. Οὐδὲν ἀναληθέστερον αὐτῆς τῆς προσεγγίσεως τοῦ ἠθους τῆς Χριστιανοσύνης, τῆς «οὐ ζητούσης τὰ ἑαυτῆς» θυσιαστικῆς ἀγάπης, τῆς συνυφασμένης μέ γενναιότητα, θάρρος καὶ ὑπαρκτικὴν αὐθεντικότητα. Τὸ Πάσχα εἶναι ὕμνος εἰς αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν «δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην»³ πίστιν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἰδικόν μας κατόρθωμα, ἀλλὰ χάρις καὶ ἄνωθεν δωρεὰ καὶ βιοῦται εἰς τὰ ἅγια μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸ «μυστήριον» τῆς διακονίας τοῦ πλησίον. Ὅντως, «ἡ εἰς Θεὸν ἀγάπη, τοῦ εἰς ἄνθρωπον μίσους παντελῶς οὐκ ἀνέχεται»⁴.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τὸ «ἅλας τῆς γῆς», τὸ «φῶς τοῦ κόσμου», ἡ πόλις, «ἡ ἐπάνω ὄρους κειμένη», ὁ λύχνος, ὁ «ἐπὶ τὴν λυχνίαν»⁵, δίδει ἐμπράκτως ἐν τῷ κόσμῳ ἐνώπιον τῶν σημείων τῶν καιρῶν τὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἐλθούσης χάριτος καὶ «τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος»⁶. Ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἠχεῖ σήμερον ὡς Εὐαγγέλιον εἰρήνης, καταλλαγῆς καὶ δικαιοσύνης. Ὁ πόλεμος, τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀδικία ἀντιστρατεύονται τὰς θεμελιώδεις χριστιανικὰς ἀρχάς, διὰ τὴν πραγμάτωσιν καὶ ἐδραίωσιν τῶν ὁποίων προσεύχεται καὶ ἐργάζεται καθ' ἡμέραν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως, δεόμεθα τοῦ Κυρίου ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς πολεμικῆς βίας, τῶν ὀρφανῶν, τῶν θρηνοῦσῶν τὰ τέκνα τῶν μητέρων, ὑπὲρ πάντων ὄσων φέρουν εἰς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τῶν τὰ ἐνεργήματα τῆς ἀνθρωπίνης σκληρότητος καὶ ἀναλγησίας. Τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» εἶναι ἄρνησις καὶ καταδίκη τῆς βίας καὶ τοῦ φόβου καὶ πρόσκλησις εἰς βίον εἰρηνικόν. Ὁ πόλεμος παράγει ὀδυρμόν καὶ θάνατον· ἡ Ἀνάστασις νικᾷ τὸν θάνατον καὶ χαρίζεται ἀφθαρσίαν.

Ἐνώπιον τῶν καθημερινῶν εἰκόνων τῆς βαρβαρότητος τοῦ πολέμου, ἡ Ἐκκλησία διακηρύσσει γεγονυῖα τῇ φωνῇ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου τοῦ κάθε συγκεκριμένου ἀνθρώπου ὅπου γῆς, καὶ τὸ χρέος τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ της, καὶ καλεῖ ὅπως «γνωρίσωμεν ἡμῶν τὸ ἀξίωμα, τιμήσωμεν τὸ ἀρχέτυπον, γνῶμεν τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν καὶ ὑπὲρ τίνος Χριστὸς ἀπέθανε»⁷. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀποκατάστασις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν προαιώνιον κλίσιν του. Ὡς «ἀπαρχὴ ἄλλης βιοτῆς αἰωνίου» θεραπεύει τὰς ἀλλοτριωτικὰς σχέσεις καὶ ἐγκαθιδρύει τὴν εἰρήνην «τὴν

² Ματθ. ε', 39.

³ Γαλ. ε', 6.

⁴ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, *Κεφάλαια περὶ ἀγάπης*, PG 90, 964.

⁵ Ματθ. ε', 13-15.

⁶ Α' Πέτρ. γ', 15.

⁷ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, *Λόγος Α'*, *Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα*, PG 35, 397.

ὑπερέχουσιν πάντα νοῦν»⁸, ἡ ὁποία ἐμπερικλείει τὴν ἐγκόσμιον καταλλαγὴν καὶ εἰρήνευσιν.

Θεοκινήτως ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν συμπλήρωσιν δεκαετίας ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς ὁποίας τιμῶμεν ἐφέτος, ὑπεγράμμισε τὸ καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας «νά ἐπικροτῆ πᾶν ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ πράγματι τὴν εἰρήνην (Ρωμ. ιδ', 9) καὶ ἀνοίγει τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀδελφοσύνην, τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην μεταξύ ὄλων τῶν τέκνων τοῦ ἐνός οὐρανίου Πατρός, ὡς καὶ μεταξύ ὄλων τῶν λαῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐνιαίαν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν»⁹.

Τὸ Ἅγιον Πάσχα εἶναι ὁλόκληρος ὁ πνευματικός πολιτισμὸς μας, ὁ πυρὴν τῆς εὐσεβείας μας. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι καὶ ἡ ἰδική μας Ἀνάστασις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προτύπως δέ καὶ πρόγευσις τῆς «κοινῆς τῶν ἀνθρώπων ἀναστάσεως» καὶ τῆς ἀνακαινίσεως ὁλοκλήρου τῆς δημιουργίας. Κατηυγασμένοι ὑπὸ τοῦ ὑπερλάμπρου φωτός τοῦ προσώπου τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ καὶ δοξάζοντες ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς τὸ ὑπεράγιον ὄνομα Αὐτοῦ, τοῦ Ἄρχοντος τῆς εἰρήνης, τοῦ ὄντος μεθ' ἡμῶν «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»¹⁰, εὐχόμεθα «Καλὴν Ἀνάστασιν», πλήρη θείων δωρημάτων ὁλόκληρον τὴν πασχάλιον περιόδον καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν, ἀναφωνοῦντες τὸ κοσμοχαρμόσουν «Χριστὸς Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Κύριος!»

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βκς'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τὸ Ἱερόν Εὐαγγέλιον.

⁸ Φιλίπ. δ', 7.

⁹ Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, Γ', 5.

¹⁰ Ματθ. κη', 20.